



FUNCTIONARUL PUBLIC

ZIAR BILUNAR EDITAT DE CĂTRE ACADEMIA DE ADMINISTRARE PUBLICĂ

SUPLIMENT LA REVISTA „ADMINISTRAREA PUBLICĂ”

Practici administrative internaționale promovate la Academie



Pe 19 aprilie, curent, la Academia de Administrare Publică și-a ținut lucrările seminarului metodologic „Experiența internațională de realizare a politicilor în domeniul administrației publice” cu participarea cadrelor didactice, scopul fiind prezentarea rezultatelor deplasărilor de studiu în străinătate din ultimul timp ale unor colegi

și diseminarea experienței înaintate în domeniul administrației publice.

În deschiderea seminarului, rectorul Academiei, Oleg BALAN, doctor habilitat, profesor universitar, a menționat: „Eu am insistat foarte mult pe necesitatea convocării acestei întruniri datorită faptului că în ultimul timp mulți colegi au mers în

străinătate de unde au adus anumite practici, experiențe înaintate, expertize în domeniul administrației publice și ar fi păcat, ca ele să nu fie cunoscute de toți colegii de la Academie. Totodată, eu cred că asemenea întâlniri îi vor determina și pe ceilalți să participe în diverse proiecte și să meargă în străinătate, să înțeleagă că astăzi fiecare din-

tre noi trebuie să fie implicat în anumite proiecte de colaborare cu partenerii de peste hotare. Este o bună oportunitate pentru fiecare dintre voi de a merge peste hotare, de a vedea bunele practici în serviciul public. De aceea, eu vă îndemn să fiți activi la această întrunire, să ascultați pe colegii voștri, să adresați întrebări, să avem discuții constructive, pentru a vedea ce putem face în continuare.

Actualmente, avem în derulare peste 10 proiecte, dar posibilitățile sunt cu mult mai multe. Avem foarte multe solicitări din partea partenerilor din țările europene de a ne încadra în diverse proiecte, de care puteți beneficia. Dar este mai important ca voi să veniți cu idei de proiecte, să elaborați aceste proiecte și să le aplicați. În acest scop, am insistat și am lansat grupe de studiere a limbii engleze

(Continuare în pag. 3)

1 Mai – Ziua Internațională a Muncii

Ziua de 1 Mai a fost decretată ca Ziua Internațională a Muncii, în anul 1889, de către Congresul Internațional Socialiste în memoria victimelor grevei generale din Chicago, cerințele protestatarilor fiind reducerea zilei de lucru la 8 ore. Tradițional, această zi este comemorată prin manifestații muncitorești. Cu timpul, 1 mai a devenit sărbătoarea muncii în majoritatea țărilor lumii, diversele manifestări căpătând amploare pe măsură ce autoritățile au convenit cu

sindicatele ca această zi să fie liberă.

În fostele țări comuniste, ziua de 1 mai a fost transformată într-o sărbătoare de stat însoțită de defilări propagandistice. Regimurile comuniste încercau să instrumenteze politic o veche tradiție a mișcării muncitorești internaționale. În perioada sovietică, în toate orașele din republicile unionale oamenii ieșeau la parade solemne, cu pancarte, flori, baloane și stegulețe pentru a-i slăvi pe oamenii

muncii. În perioada regimului comunist și în Moldova autoritățile organizau pe 1 Mai manifestații de amploare. Coloane de oameni, în ținute festive, scandau lozinci și purtau pancarte impunătoare, iar sindicatele organizau acțiuni stradale.

În Republica Moldova sărbătoarea de 1 Mai este considerată o tradiție din perioada sovietică, dar a pierdut din

conotația politică, iar oamenii profită de o zi liberă. 1 Mai al ultimilor ani este marcat prin petreceri în aer liber, evadări la munte sau la mare. Ziua muncii este sărbătorită cu familia și prietenii, ieșirile la iarbă verde devenind deja o tradiție.



Întrevdere Igor Dodon – Pirkka Tapiola

Igor Dodon, Președintele Republicii Moldova, a avut o întrevedere cu Pirkka Tapiola, șeful Misiunii UE la Chișinău. Oficialii au abordat mai multe subiec-



te legate de situația politică internă și externă precum și au discutat despre înțelegerile care le-a avut Igor Dodon la Bișkek în ceea ce privește UEEA și acțiunile pe care le va întreprinde în continuare.

În mod special, șeful statului a abordat subiectul cu privire la modificarea sistemului electoral în Republica Moldova. În acest context, Igor Dodon și-a reiterat poziția, declarând că va face tot posibilul pentru a bloca proiectul propus de Plahotniuc și Partidul Democrat și a solicitat ca acest mesaj să fie transmis la Bruxelles și la toate cancelariile statelor Uniunii Europene.

„Am spus o dată în plus că voi întreprinde toate acțiunile ce se impun dacă se va insista pe proiectul democraților și va fi susținut tacit sau deschis din exterior”, a declarat Președintele țării.

Totodată, părțile au discutat, în detalii, proiectul de lege în baza propunerilor șefului statului, care a fost înregistrat în Parlamentul Republicii Moldova, cu privire la sistemul electoral mixt. În acest sens, șeful statului a declarat că proiectul respectiv este întrunește toate recomandările structurilor internaționale, solicitările partidelor din țară, propunerile concetățenilor noștri din străinătate, a studenților, proiect care ar pune baza reintegrării politice a Moldovei.

În acest context, Președintele Republicii Moldova a menționat că în prezent, Maxim Lebedinschi, consilierul prezidențial în domeniul juridic și relațiilor instituționale, se află la Strasbourg, unde discută cu oficialii Comisiei de la Veneția despre inițiativa Președintelui de modificare a sistemului electoral.

În final, Igor Dodon a reiterat faptul că va discuta la acest capitol, cu toate instituțiile internaționale.

Comitetul de Coordonare a Programului Națiunilor Unite pentru Dezvoltare „Îmbunătățirea democrației în Republica Moldova prin suport parlamentar și electoral” s-a convocat, pe 18 aprilie curent, în ședință de totalizare.

Lansat în iulie 2012, Programul PNUD pentru Democrație s-a axat pe realizarea obiectivului de bază – edificarea și consolidarea capacităților Parlamentului Republicii Moldova și ale Comisiei Electorale Centrale. Activitatea Programului a fost structurată în două componente: parlamentară și electorală, fiecare având rezultatele sale specifice. Principalele domenii de intervenție ale Programului au vizat dezvoltarea instituțională a Parlamentului și Comisiei Electorale Centrale.

Prezentă la eveniment, Vicepreședinta Parlamentului Liliana Palihovici a menționat că Programul suport pentru Democrație a constituit un sprijin important pentru Legislativ.

Reprezentantul permanent adjunct al PNUD Moldova, Stefan Liller, a punctat că, urmare a implementării Progra-

Îmbunătățirea democrației în Republica Moldova



mului, cu o durată de peste 4 ani, au fost obținute rezultate pozitive.

„Acest program a avut o importanță majoră pentru Moldova, deoarece prin natura activității lor Parlamentul și Comisia Electorală Centrală sunt catalizatorii capacității cetățenilor de a contribui la politicile și procesele care le modelează viața. Cu suportul Programului, Parlamentul și-a consolidat capacitățile de a revizui și adopta legislația care vizează integrarea europeană și a lucrat în direcția transformării într-o instituție mai transparentă, receptivă la necesitățile cetățenilor. Acum, Parlamentul este mai aproape de cetățeni prin intermediul oficiilor teritoriale de informare în Edineț, Orhei, Leova și Comrat”, a precizat Stefan Liller.

Calamitățile naturale – în centrul atenției Guvernului

În cadrul ședinței operative a Comisiei pentru Situații Excepționale, la care au fost prezentate rezultatele acțiunilor de intervenție pentru înlăturarea urmărilor ninsorilor abundente și evaluarea actualizată a situației, Primul-Ministru Pavel Filip a mulțumit tuturor celor implicați în lichidarea consecințelor intemperiei, în special, structurilor care fac parte din cadrul Celulei de criză, care s-au mobilizat la maxim.



Totodată, Premierul a subliniat că situația rămâne una grea, mai ales în ceea ce privește reconectarea localităților la energia electrică. În prezent, 415 de localități din 16 raioane rămân parțial sau în totalitate fără curent. Pentru reconectarea localităților afectate din Centrul și Sudul țării sunt implicate 156 de echipe de intervenție, formate din 600 de persoane care lucrează în regim non-stop.

În acest sens, structurile competente prezente la ședință au raportat că a avut loc inventarierea și testarea generatoarelor, acestea fiind gata să fie puse în funcțiune, la solicitarea autorităților locale. În Sudul țării, unde situația este cea mai gravă, s-a găsit o soluție tehnică de alimentare cu energie a localităților afectate prin intermediul unei linii de curent de intensitate mai mică.

Referitor la starea drumurilor, membrii Celulei de criză au informat că la lucrările de deszăpezire lucrează aproximativ 500 de angajați, dotați cu peste 300 de unități tehnice.

Un alt aspect important este înlăturarea crengilor și arborilor căzuți.

În cadrul ședinței, Premierul a solicitat Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare ca, pe lângă consultanța oferită producătorilor agricoli prin intermediul liniei fierbinți, să demareze evaluarea pierderilor la nivel de centre raionale, astfel încât ulterior informațiile să fie analizate pe platforma Comisiei naționale pentru Situații Excepționale.

Practici administrative internaționale promovate la Academie

(Sfârșit. Început în pag. 1)

pentru voi ca să mergeți peste hotare, să puteți comunica și participa la implementarea proiectelor”.



La lucrările seminarului au participat, de asemenea, prim-prorectorul Academiei, dl Andrei GROZA, doctor, conferențiar universitar, și prorectorul Aurel SÎMBOTEA-NU, doctor, conferențiar universitar.

Conform planului seminarului au fost prevăzute mai multe prezentări ale deplasărilor de serviciu ale cadrelor didactice de la Academie

Dna Rodica SOBIESKI-CAMERZAN, director al Bibliotecii Științifice a prezentat ample informații privind activitățile din cadrul Proiectului „Servicii de suport pentru rețeaua de biblioteci: modernizarea bibliotecilor din Armenia, Moldova și Belarus prin dezvoltarea personalului de bibliotecă și reformarea bibliotecilor” (2015 – 2018), implementat în cadrul programului Erasmus+ „Consolidarea capacităților în domeniul învățământului superior” (2015 – 2018), care a inclus deplasări în Irlanda, România și Germania.

Dna Tatiana TOFAN, doctor, conferențiar universitar, șef Catedră economie și management public a vorbit despre participarea sa la seminarul privind reforma administrativ-teritorială prin

descentralizare, care a avut loc în Belarus.

Ca o completare a celor expuse, prim-prorectorul Andrei GROZA, doctor,

conferențiar universitar, care vizitase anterior Republica Belarus, a ținut să adauge că în această țară toți funcționarii publici, de orice rang, inclusiv deputații în Parlamentul țării, miniștrii, trec în mod obligatoriu cursuri de dezvoltare profesională, fiind elaborate programe pentru diverse grupuri de funcționari publici. Este o practică bună, care ar fi binevenită și la noi, a subliniat prim-prorectorul.

În continuare, domnia sa a prezentat o informație despre deplasarea în Erevan, Armenia, unde a luat cunoștință de activitatea Centrului Serviciului Civil, care este responsabil de pregătirea funcționarilor publici, tot ce ține de pregătirea lor: instruire, perfecționare, elaborarea strategiilor de activitate, avizele la proiectele de legi etc., a Academiei de Administrare Publică a Republicii Armenia.

Dna Aurelia ȚEPORDEI, director al Departamentului Dezvoltare Profesională, s-a referit la două deplasări de studiu pe care le-a întreprins în Lituania, în aprilie 2016, și recent, în Letonia. În cadrul acestor deplasări a studiat procesul și mecanismele de dezvoltare a personalului din serviciul public, identi-

ficarea rețelei de dezvoltare profesională, activitatea Școlii Letone de Administrare Publică, notând mai multe propuneri cu impact asupra perfecționării procesului de dezvoltare profesională de la Academie.

În perioada 6 – 10 martie curent, dna Tatiana ȘAPTEFRĂȚI, doctor, conferențiar universitar, a participat la Școala de iarnă de la Innsbruck, Austria, organizată de Consiliul Europei, care a menționat că programul de instruire a avut drept scop formarea de formatori în domeniile planificării strategice municipale, managementului performanței și managementului resurselor umane.

La instruire au participat angajați și experți ai Consiliului European, reprezentanți ai autorităților publice locale și a mediului academic din 15 țări.

Pe parcursul instruirii au fost identificate oportunități de colaborare pe viitor, în special, crearea unei rețele de formatori pentru instruirea autorităților publice locale și schimbul de experiență dintre formatorii din diferite țări.

Participarea la această conferință va avea un impact pozitiv asupra perfecționării cursului de lecții la disciplinele. Probleme actuale ale științei administrației, Managementul Programelor și Proiectelor și Strategiei de Dezvoltare Durabilă, dar și pentru realizarea Proiectului instituțional de cercetări aplicative „Consolidarea capacităților instituționale și funcționale ale administrației publice locale din Republica Moldova în contextul impli-

mentării „Acordului de Asocieri la UE”.

Summit-ul Învățământului Superior din Eurasia Eurie 2017 Conectarea Continentele al Învățământul Global de la Istanbul, Turcia, a constitui subiectul prezentat de dl Orest TĂRĂȚĂ, șef Direcție relații internaționale, doctor, conferențiar universitar, care a accentuat că Summit-ul s-a focusat asupra eficientizării cooperării și diversificării între instituțiile de învățământ din acest spațiu.

Despre o noutate în sistemul de învățământ, precum ar fi dronele, a adus la cunoștință celor prezenți dna Silvia DULSCHIL, șef Direcție știință și doctorat, doctor, conferențiar universitar, participantă la o conferință cu această temă, care a avut loc în perioada 13 -16 februarie curent la Erevan, Armenia, la acest for fiind reprezentate 17 universități din 8 țări. Se preconizează ca în anul viitor la Academie să fie organizate cursuri de instruire pentru utilizarea dronelor.

Rapoartele prezentate au fost completate cu răspunsuri



la mai multe întrebări adresate de cei prezenți.

În încheiere, prim-prorectorul Academiei, Andrei Groza, a îndemnat participanții la seminar să se implice mai activ în elaborarea și promovarea proiectelor, colaborarea cu partenerii de peste hotare cu impact asupra perfecționării în continuare a procesului de studii, o condiție fiind studierea aprofundată a limbii engleze.

Numărul precedent al ziarului „Funcționarul Public”, fiind al 500-lea, a fost consacrat, practic, în întregime acestui jubileu onorabil, după cum ați observat și D-voastră, stimați cititori. Astfel, că în numărul jubiliar au fost inserate materialele despre masa rotundă cu genericul „Funcționarul Public” – cronicar consecvent al administrației publice”, care a avut loc cu acest prilej, interviuri, opinii ale foștilor și actualilor colaboratori ai ziarului, ale reprezentanților autorităților publice, precum și calea parcursă de acest ziar, care a scris și scrie filă cu filă istoria Academiei, evoluția științei administrației autohtone.

În acest număr continuăm publicarea opiniilor celor care au contribuit la editarea ziarului, a reprezentanților administrației publice centrale și locale.

Cronicar consecvent al administrației publice



Tudor DELIU,
lector universitar,
deputat în Parlamentul
Republicii Moldova

Mi-a plăcut moto-ul acestei întâlniri emoționante, consacrate apariției nr. 500 al ziarului „Funcționarul Public” – „Cronicar consecvent al administrației publice”, care semnifică esența acestei publicații periodice a Academiei.

Apariția ziarului „Funcționarul Public” constituie una dintre ideile inovatoare ale fondatorului și primului

rector al Academiei, dlui Mihail Platon, un om cu foarte multă inițiativă, care vroia ca Academia să devină o forjărie de cadre, de noi specialiști, pentru administrația publică și o promotoare a științei administrației publice, o știință nouă și necesară pentru construcția noului stat democratic, de drept. Și în acest context, Mihail Platon a venit cu ideea că Academia trebuie să aibă o revistă științifică în paginile căreia să fie publicate cercetările științifice ale colaboratorilor instituției. Și colegul nostru, jurnalistul Vasile Cioaric, unul dintre cei patru absolvenți din prima promoție, care am rămas la Academie, a fost numit șef al Secției editare.

Era decembrie 1994. Atunci a fost pusă sarcina editării și a unui ziar. Astfel, că la sfârșitul acelui an apăru primul număr al ziarului „Funcționarul Public”

în format A-4, pe 8 pagini.

Ca orice început, a fost greu, problematic, mai ales, din partea tehnică. Ziarul se tipărea la copiator sau xerox, acolo se multiplica, se repartiza. Dar micul colectiv redacțional se isprăvea bine. Mai apoi, a fost procurată tehnică mai performantă și ziarul se tipărea mai operativ. Ziarul apărea de două ori pe lună, care la început se distribuia gratis, dar ulterior autoritățile publice au început să se aboneze, ceea ce acoperea cheltuielile de editare a ziarului. Materialele tipărite în paginile ziarului erau citite cu interes de funcționarii publici, dar cea mai îndrăgită era rubrica din ultima pagină „Căntecele neamului”, or cititorii cunoșteau puțin aceste cântece și prin intermediul ziarului puteau să le interpreteze integral.

Și eu am avut o contribuție

nemijlocită la editarea ziarului, fiind în perioada 1998 – 1999 șeful Centrului tehnologiei informaționale al Academiei, în atribuțiile căruia intra și editarea ziarului, de rând cu editarea revistei, a cărților, manualelor, pliantelor etc.

Aceste 500 de numere ale ziarului „Funcționarul Public” sunt istoria vie a Academiei, a promovării științei administrației. Sper și cred că în paginile ziarului vor fi promovate și pe viitor reformarea și dezvoltarea administrației publice, reforma administrativ-teritorială. Este necesar ca în paginile ziarului să fie abordate cele mai stringente probleme ale APC și APL, ca și pe viitor să rămână un cronicar consecvent al Academiei de Administrare Publică, a evoluției, modernizării și eficientizării administrației publice.

Promotorul bunei guvernări locale

Aș vrea să menționez, în primul rând, faptul că în paginile ziarului „Funcționarul Public” se conțin materiale ce reflectă experiența înaintată a autorităților publice centrale și locale, care sunt o sursă de inspirație pentru alte autorități publice pentru a aplica aceste practici avansate, toate acestea fiind ca un instrument viabil de dezvoltare și consolidare a administrației publice.

Totodată, în această ordine de idei, vreau să subliniez că ziarul mai este și un instrument de motivare nefinanciară pentru acei care apar pe paginile ziarului „Funcționarul Public”, fiindcă pentru unele personalități marcante chiar dacă nu apar în alte surse

mass-media, prin articolele din ziarul Academiei este o motivație ca ei să se implice activ și să depună eforturi pentru a asigura continuitate și dezvoltare în domeniile pe care le desfășoară.

Nu putem trece cu vederea nici cultura cititului ziarului în cadrul administrației publice, deoarece, în contextul tehnologiilor informaționale tot mai sofisticate, a Internetului, o mare parte dintre funcționarii publici își păstrează această cultură a cititului și preferă să se informeze nemijlocit din ziar.

De asemenea, dacă e să vorbim despre dezvoltarea administrației publice, nu putem să negăm faptul că aceste articole, care consti-



Claudia LACHI,
consultant principal,
Direcția reforma
administrației publice,
Cancelaria de Stat a
Republicii Moldova

tuie o sursă de informare pentru funcționarii publici din autoritățile publice, contribuie la sporirea profesio-

nalismului lor, iar profesionalismul nu este altceva decât acel felinar care luminează activitatea administrativă zilnică a actorilor implicați nemijlocit în dezvoltarea administrativă. Reieșind din acestea, considerăm oportun și necesar de a dori succese echipei redacționale privind continuitatea editării ziarului „Funcționarul Public” pentru a asigura și mai departe acea informare necesară în domeniul administrației publice nu doar în rândul funcționarilor publici, ci și al cetățenilor, în ansamblu. Or, informarea multilaterală înseamnă și o calitate înaltă, profesionalismul actorilor implicați în dezvoltarea activităților administrative, această misiune fiind una de principiu a ziarului „Funcționarul Public”.

La mai mult și la mai mare!

Reforma administrativă în ziarul „Funcționarul Public”

Aș vrea să mă refer la tematica de actualitate, căreia ziarul îi acordă o atenție permanentă – reforma administrației publice locale. Dar aș vrea, totodată, să accentuez că pentru a reforma ceva trebuie să te pregătești bine de aceasta, să formezi ceva. După declararea independenței tânărului nostru stat, am trecut de la sistemul totalitar sovietic de administrare la un sistem total diferit, la un sistem democratic și era nevoie acută de specialiști noi, care nu numai să administreze pe nou, dar și să formeze acest nou sistem de administrare. Și în acest domeniu de o importanță crucială pentru afirmarea statului de drept, Republica Moldova, un rol esențial l-a avut și-l are Academia de Administrare Pu-



Ion URSU,
vicepreședinte al
raionului Strășeni

blică și ziarul „Funcționarul Public”, căci aici, la Academie, s-au pus bazele primilor specialiști care au început, pas cu pas, să implementeze noul sistem de administrare. Cunoaștem foarte bine diferența principială dintre președintele sovietului sătesc sau orășenesc și primarul de astăzi sau consiliul local. Atunci președintele so-

vietului sătesc avea prerogative foarte mici, practic, toată puterea în localități aparținea președintelui de colhoz sau directorului de sovhoz împreună cu secretarul de partid.

Acest salt de la perioada sovietică la perioada independenței a necesitat un efort intelectual și didactic foarte mare. Și aici este, în mare parte, și contribuția ziarului „Funcționarul Public”. Am răsfoit colecția ziarului și am fost plăcut surprins să constat că în fiecare număr este rubrica „Administrația publică locală” unde sunt abordate problemele reformei administrației publice locale și centrale sub diferite aspecte, foarte clar și pe înțelesul tuturor. Se face trimitere la acte normative, la documente, la unele legi, fiind prezentate publicului larg pentru discuții, dezbatere, dar și propuneri, sugestii ale funcționarilor publici, ale specialiștilor în domeniu pentru soluționarea problemelor abordate.

Vreau să menționez și un alt aspect al ziarului – cel documentar, care pe parcursul anilor, de la apariția sa din 1994, a stocat informații foarte utile pentru cei care cercetează reformarea administrației publice în Republica Moldova, evoluția ei. Le găsești pe toate în paginile ziarului, tendințele, opiniile de epocă, aș spune, și le poți analiza mai ușor decât din manuale sau acte juridice, documente oficiale.

În concluzie, pot spune că experiența bogată acumulată în această perioadă oferă echipei redacționale noi oportunități de a face în continuare ziarul și mai interesant, de a aprofunda tematica reformei administrative teritoriale și a administrației publice, aflate acum în deplină desfășurare, pentru implementarea lor întru afirmarea deplină a Republicii Moldova ca stat de drept la standardele europene.



Valentin GUȚAN,
primar al orașului
Cricova, mun. Chișinău

Având în vedere faptul că parcurgem o perioadă a reformelor, printre care reforma administrației publice locale, consider că ziarul „Funcționarul public” vine ca un suport esențial în vederea perfecționării și eficientizării serviciilor publice, racordate la standardele europene și internaționale.

Materialele ziarului oferă o informație variată care pun accentul pe direcția

APL în paginile ziarului „Funcționarul Public”

prioritară a activității administrației publice locale și, anume, oferirea serviciilor publice operative, calitative și eficiente. Aceasta, în principiu, rămânând a fi scopul reformelor APL optimizate și orientate către cetățean.

Sunt binevenite expunerea materialelor despre cursurile de instruire a funcționarilor publici debutanți, deoarece, consider că au ca scop în sine dezvoltarea competențelor și abilităților, modelarea atitudinilor de orientare spre rezultate concrete.

De asemenea, din ziar ne informăm detaliat despre organizarea conferințelor științifice tematice naționale și internaționale, a forumurilor, implementarea unor proiecte în cadrul cărora se

pun în discuție strategii și metodologii de extindere a funcționalității autorităților publice locale întru atingerea obiectivelor majore – prestarea serviciilor publice de calitate.

Din aceste considerente, ziarul „Funcționarul Public” este absolut necesar. Este bine plasată și informația care ilustrează detaliat experiența unor funcționari publici, care prin experiența personală reușesc să implementeze proiecte cu caracter inovator, în contextul local, de orientate spre utilitate și valoarea practică. Exemplul lor presupune și obligă, chiar, alți funcționari la eforturi suplimentare pentru a depăși aceste performanțe. Ceea ce motivează și invită

la colaborare și cooperare interinstituțională.

Aperez mult caracterul multidimensional al ziarului și aici aș putea afirma că paginile ziarului, care aduc și crâmpeie din opere literare, poezie, felicitări vin să ne sensibilizeze artiștii, iar articolele care reflectă momentele politice sunt absolut necesare unui funcționar public atât pentru faptul că este bine să fim la curent cu situația din țară, cât și pentru cultura generală ca personalitate.

Astăzi, ajunși la editarea unui număr jubiliar, al 500-lea, le dorim colaboratorilor ziarului „Funcționarul Public” succese și noi realizări, multă inspirație și cutezanță și vă asigurăm cu toată considerațiunea că editarea ziarului este incontestabilă și imperios necesară. La mai mult și la mai mare!

Ghid valoros al funcționarului public



Serafim ISAC,
primar al satului
Ghidighici, mun.
Chișinău

Editarea publicației „Funcționarul public” este motivată prin faptul că prezintă multilateral activitatea de zi cu zi a Academiei de Administrare Publică. Cu lux de amănunte sunt evidențiate principalele evenimente ale acestei instituții ce reprezintă un centru modern de formare continuă a funcționarilor publici.

Astfel, ziarul devine o cronică vie în elucidarea celor mai importante evenimente în cadrul Academiei, în pregătirea cadrelor, modernizarea serviciului public și călăuză pentru reprezentanții autorităților administrației publice locale. Pentru a familiariza cititorul cu principalele acțiuni ale statului în domeniul dat, se impune plenar rubrica „Oficial”. Un loc aparte revine colaborării Academiei cu instituțiile publice de peste hotarele țării. Vizitele experților europeni în Moldova au scopul de a susține și promova proiecte, având ca priorități abordarea integrală a reformelor administrației publice centrale și locale.

Un suport reușit al ziarului pentru primării și consiliile din teritoriu sunt materialele ce țin de problemele administrației publice

locale. Subiectele abordate au relevanță și servesc drept practici pozitive din activitatea primarilor din țară. Rubrica „Administrația publică locală” înserează experiențe, realizări, inițiative și noi modalități de comunicare a autorităților locale cu oamenii de la orașe și sate. Cu certitudine, menționăm că ziarul poate servi o punte de legătură dintre angajații Academiei de Administrare Publică și primăriile locale.

Din punctul de vedere al specificului jurnalistic, menționăm împletirea ingenioasă a genurilor mass-media în paginile ziarului. Se utilizează știrile desfășurate, reportajele, interviurile. Toate acestea dau materialelor din paginile ziarului o descărcare emotivă, dispăre monotonia. Documentarea persoanelor din domeniul administrației publice locale se realizează

prin intermediul interviului. Autorii materialului reușesc, astfel, să descrie portretul persoanelor care se manifestă prin practicile de lucru în cadrul primăriilor.

Publicația are o ținută reușită în prezentarea grafică, plasarea, paginarea materialelor. Designul ziarului este atractiv și cuprinde toate elementele de evidențiere a subiectelor abordate. Rubricile permanente, titlurile reușite, ilustrațiile orientează ușor cititorul să-și găsească subiectele pe interese. Astfel, rubricile „Oficial”, „Cooperarea internațională”, „Cercetarea științifică”, „Dezvoltare profesională”, „Administrația publică locală”, „Întrebați, răspundem”, „Diverse” ș. a. cuprind tot spectrul de teme ce țin de activitatea Academiei de Administrare Publică și a autorităților publice centrale și locale.

Un ziar pe interesul tuturor

Începând cu anul 1994, activitatea Academiei de Administrare Publică, a administrației publice centrale și locale și-au găsit o reflectare permanentă în paginile ziarului „Funcționarul Public”. Pe parcursul anilor, ziarul a manifestat o identificare grafică vizuală din ce în ce mai bună, dar și o evidențiere a ierarhiei informației. Paginile ziarului reliefează o multitudine de evenimente însemnate, reflectând munca asiduă a corpului didactic și academic din cadrul AAP. Un interes deosebit este marcat de informațiile privind noile proiecte ale AAP.

Ziarul este foarte bine structurat prin divizarea pe rubrici, care îi oferă cititorului o ușurință de alegere a informației dorite. În contextul implementării Acordului de Asociere a Republi-



Ana VARZARI,
doctorandă,
Academia de Administrare
Publică

cii Moldova cu UE, paginile ziarului cuprind mai multe abordări, în acest sens, precum: managementul dezvoltării regionale, consolidarea APL, eficientizarea activității serviciilor publice etc.

Este de menționat, că prin însăși denumirea sa, zi-

arul „Funcționarul Public” ar părea că poate capta atenția și interesul, mai mult, angajaților din sectorul public, pe când, de fapt, ziarul cuprinde cititori și din alte sfere de activitate și pătri sociale. Această strategie de atragere a cititorilor, din punctul meu de vedere, se datorează prezenței rubricilor, precum: „Ne scriu cititorii”, „În lumea științei și a tehnicii”, „Întrebați, răspundem”, „Diverse” etc. Sunt păstrate, totodată, tradițiile frumoase prin omagierea la date însemnate a colaboratorilor la rubrica „Aniversări”, elogiarea în fiecare an a unuia din legendele culturii naționale, Mihai Eminescu, a personalităților marcante din viața culturală, dar și evidențierea valorilor spirituale.

Aș vrea, de asemenea, să subliniez că Direcția generală a Fondului muni-

cipal Chișinău de susținere socială a populației, unde activez, este abonată la ziarul „Funcționarul public”, de unde ne informăm permanent despre evenimentele din cadrul Academiei de Administrare Publică, despre buna guvernare la nivel local etc.

Mai mult ca atât, persoana pentru mine, ziarul va fi un izvor necesar de informații pe parcursul pregătirii tezei mele de doctor în cadrul Academiei de Administrare Publică cu tema „Impactul evaluării performanțelor funcționarilor publici asupra administrării publice în Republica Moldova”.

În încheiere, cu ocazia apariției celui de-al 500-lea număr al ziarului „Funcționarul Public”, vreau să aduc sincere felicitări și mulțumiri întregului corp redacțional și staff-ului tehnic. Vă doresc la mai mult și la mai mare, succese și cât mai mulți abonați.

Unitate, creație și profesionalism



Vitalie PASCARU,
manager la tipografia
FOXTROT

Fiind student la Universitatea de Stat din Moldova, Facultatea jurnalism și științe ale comunicării, după anul trei, în 1996, m-am angajat la Academia de Administrare Publică, în Secția activitate editorială. Aveam deja o experiență de un an de secretariat la un ziar săptămânal și aici am continuat activitatea profesională la editarea ziarului „Funcționarul Public”, în colaborare cu colegul de facultate, Vasile Cioaric.

Formatul, stilul ziarului s-au stabilit cu timpul. La început nu prea eram cunoscut cu tematica administrației publice, însă peste doi ani am

ajuns să susțin teza de master la tema reflectării tematicii date în presa națională de specialitate. Ne străduiam să avem material divers, de la interviuri și portrete ale responsabililor de la Guvern și de administrația publică, ale funcționarilor de nivel raional și primarilor localităților. Și dacă revista „Administrarea Publică” era o ediție științifică, de cercetare, trimestrială, ziarul „Funcționarul Public” era o platformă de schimb de experiență între funcționari de diferite ranguri. Dar cea mai apreciată rubrică, citită de oricine ținea în mână ziarul, era „Din cântecele neamului...”

Secția editare s-a bucurat de susținerea permanentă a fondatorului și primului rector al Academiei, Mihail Platon, care deseori ne dezmiarda „feciorașii mei”. Astfel, cu timpul, am avut tehnică performantă, calculatoare, aparate de multiplicare etc. Au fost o perioadă interesantă anii de lucru în Secția activitate editorială, de editare a ziarului „Funcționarul Public”, care, iată, a ajuns la numărul jubiliar, al 500-lea.

Ani de creștere profesională

Am activat în cadrul Secției activitate editorială a Academiei de Administrare Publică din anul 2012 și până la începutul anului 2015, participând nemijlocit la machetarea și editarea ziarului „Funcționarul Public”. Activitatea echipei redacționale a fost și este mereu orientată spre reflectarea echidistantă a evenimentelor din viața Academiei, aportului inovativ al corpului didactic întru perfecționarea continuă a procesului de studii de master și de doctorat, a cercetării științifice, dar și modernizarea administrației publice cen-



Sergiu PÎSLARU,
compania **ORANGE**

trale și locale prin aplicarea științei administrative autohtone în scopul modernizării servi-

ciului public al țării. Totodată, colectivul redacției nu trecea cu vederea diversele aniversări naționale și internaționale, tradiții și evenimente.

Un rol esențial în promovarea și dezvoltarea ziarului i-a revenit conducerii Academiei, în persoana rectorului Oleg Balan, care acorda și acordă o atenție deosebită mass-mediei, în special, celei în domeniul serviciului public.

Pentru mine, activitatea de pregătire și editare a ziarului „Funcționarul Public” a fost una foarte responsabilă, deoarece toate materialele planificate pentru a fi publicate în ziar trebuiau să fie prelucrate și verificate minuțios, or produ-

sul final – promovarea politicilor statului – urma să ajungă la autoritățile publice centrale și locale, în alte instituții publice, științifice, dar și în sectorul real al economiei.

Totodată, pentru mine este foarte importantă experiența de lucru pe care am înșușit-o, activând alături de foștii colegi din echipa redacțională a ziarului - Mihai Manea, Ion Axenti și Vitalie Nica.

Felicit colectivul ziarului cu prilejul celui de-al 500 număr și îi urez mult succes, inspirație în continuare, îi doresc ca numărul de cititori ai ziarului să fie permanent în creștere.

Academia va rămâne în inima mea

Am descoperit Academia de Administrare Publică încă anul 2003, chiar în primele luni după ce am fost angajat ca funcționar public, venind la Academie în calitate de audient la cursurile de dezvoltare profesională, pentru ca în 2007 să devin chiar angajat al Academiei, în Secția știință și doctorat. Aici am învățat foarte multe, m-am format ca persoană, mi-am format noi aptitudini și am avut posibilitatea să fac parte dintr-un colectiv cu o pregătire profundă, deschis, binevoitor și cu un grad înalt de coeziune.

Paralel cu activitatea de bază, la Academie mi-am aprofundat cunoștințele acumulate la facultate în cadrul studiilor de master. Iar în 2012, urmare a restructurării Academiei, m-am transferat în Secția activitate editorială. Activitatea timp de 4 ani în componența echipei redacționale a ziarului „Funcționarul Public” a însemnat pentru mine noi viziuni în formarea mea ca specialist multilateral dezvoltat. Aici am revenit la o veche pasiune a mea, fotografierea, adică, în cazul dat, în calitate de fotoreporter. Am înșușit



Vitalie NICA,
consultant principal,
Secretariatul
Parlamentului
Republicii Moldova

scrierea și redactarea materialelor, machetarea ziarului. Toate aceste cunoștințe și practici de lucru mi-au fost foarte utile, ele au constituit bazele angajării mele în secția redactare a Parlamentului Republicii Moldova. Așa că anii petrecuți în cadrul Secției activitate editorială, fiind participant la editarea ziarului „Funcționarul Public”, vor fi totdeauna pentru mine anii maturității mele profesionale. De aceea, o spun cu toată certitudinea, că lansarea numărului jubiliar 500 al ziarului „Funcționarul Public” este și pentru mine un eveniment de suflet.

9 mai - Ziua Victoriei în cel de-al Doilea Război Mondial

Cinste și onoare veteranilor de război

„A fost război, eoul lui și acum mai este viu”. Un motou ce străbate peste timp pentru a ne menține vie memoria despre anii crânceni de conflagrație mondială și a fi mereu alături de veteranii de război, rândurile cărora devin cu anii tot mai rare. O grijă permanentă de a cinsti și venera veteranii de război este acordată în sectorul Buiucani al municipiului Chișinău. Dl Vasile Dulgheru, președintele Consiliului veteranilor al sectorului Buiucani, ne informează că, pentru a fi mai aproape de cei 50 de veterani din sector, de necesităților și nevoile lor, au fost instituite 10 organizații microrasionale ale veteranilor, președinții cărora zi de zi vizitează veteranii la domiciliu, mulți dintre care stau la pat, sau suferă de alte boli și li se acordă îngrijirile necesare.

„Ne străduim ca să le oferim posibilități de a fi activi în viața socială, menționează dl V. Dulgheru. Celor, care sunt în putere, le organizăm întâlniri la instituțiile școlare



sau universitare cu diferite ocazii, unde elevii și studenții prezintă concerte în cinstea lor, înmânându-le buchete de flori. La rândul lor, veteranii le povestesc celor prezenți despre vitregiile anilor de război pentru ca să fie vie amintirea despre acei ani pentru noile generații.

Întreținem bune relații de colaborare cu agenții economici din sector. De exemplu, anul trecut, cu prilejul zilei de 9 mai, întreprinderea „Topaz” a donat fiecărui veteran câte 1000 de lei și pachete cu produse alimentare. Ajutoare financiare și produse alimentare acordă veteranilor, de asemenea, fabrica „Bucuria”, Regia de transport electric

Chișinău, alți agenți economici.

Avem și veterani activi, în pofida vârstei înaintate, continuă președintele Consiliului veteranilor. De exemplu, dl Vladimir Voitehovici, fost profesor la Universitatea Agrară de Stat din Moldova, și acum, la cei 93 de ani ai săi, merge deseori la Universitate pentru a se întâlni cu foștii colegi, cu studenții unde ține prelegeri despre anii de război. Același lucru se poate spune și despre Mirca Sirovina, în vârstă de 92 de ani, care, de asemenea, participă la întâlniri cu liceenii, cu studenții.

Organizația primară de veterani Buiucani este vestită

și datorită Corului veteranilor și Ansamblului de cântece „Zolotaia Reabina”, care prezintă concerte cu cântece patriotice la întâlnirile de la instituțiile de învățământ, la alte manifestări culturale din sector.

O tradiție frumoasă în susținerea veteranilor o constituie Festivalul „Vera.Liubovi.Nadejda”, anul acesta fiind la cea de-a 20 ediție a sa. El este organizat la nivel de sector, municipiu și republică. 9 elevi de la liceele din sector au fost selectați pentru a participa în etapa finală a Festivalului.

La recenta ședință operativă a Consiliului veteranilor din sectorul Buiucani au fost adoptate măsurile cu ocazia zilei de 9 mai, fiind prevăzut marșul veteranilor spre Memorialul „Eternitate”, omagierea lor, asigurarea lor cu cele necesare pentru o sărbătoare de suflet în această zi memorabilă din viața lor, dar și a tuturor cetățenilor.

Vlad IONAȘCU

„Drepti între popoare”

Timp de o săptămână, de la 13 până la 20 aprilie curent, la Universitatea de Stat din municipiul Comrat a fost vernisată expoziția „Drepti între popoare”, consacrată memoriei victimelor Holocaustului. Manifestarea a reunit reprezentanți ai comunității evreiești, ai corpului profesoral și studenți.

Ambasadorul României în Republica Moldova, Daniel Ioniță, a rostit o alocuțiune în care a trecut în revistă principalele realizări ale mandatului Președinției române a Alianței Internaționale pentru Memoria Holocaustului (IHRA), încheiat la 7 martie 2017, precum și prioritățile acesteia: colaborarea cu

mass-media pentru promovarea cunoașterii Holocaustului, dar și pentru combaterea negării Holocaustului, antisemitismului, rasismului, extremismului, discriminării și xenofobiei; consolidarea educației în domeniul Holocaustului în statele-membre și observatoare ale organizației, cum este, de altfel, și Republica Moldova, promovarea cercetării academice în domeniul Holocaustului etc.

Participanții la eveniment au menționat că amintirea despre cele șase milioane de evrei-victime al nazismului este întruchipată în memoriale și muzee în multe țări ale lumii. Expoziția de la Comrat vine să mai amin-



tească o dată despre soarta tragică a evreilor în timpul celui de-al Doilea Război Mondial. Materialele expuse elucidează nu numai destinele oamenilor care au avut de suferit de pe urma genocidului, dar povestesc și despre persoanele care, cu riscul propriilor vieți, au salvat evrei de la moarte, printre ele fiind și Regina-mamă, Elena.

Oratorii au atras atenția asupra faptului că data de 27 ianuarie este recunoscută drept Zi a memoriei victimelor Holocaustului. Aceasta este nu numai o mărturie a respectului față de cei care au avut de suferit și față de cei care au rămas în viață, ci și o chemare la acțiuni în vederea neadmiterii unor asemenea tragedii. Ziua memoriei oferă posibilitate statelor lumii să elaboreze programe de instruire și educație, care să nu permită repetarea lor în viitor.

Maia TRANDAFILOVA,
Gazeta de Sud

Convenția primarilor – ecologie și eficiență energetică

După adoptarea, în 2008, a pachetului legislativ al Uniunii Europene privind clima și energia, Comisia Europeană a lansat Convenția primarilor pentru a susține și sprijini eforturile depuse de autoritățile locale în elaborarea și punerea în aplicare a politicilor privind clima și energia durabilă.

Convenția primarilor privind clima și energia reunește, actualmente, peste 7 000 de autorități locale și regionale din 57 de țări, care s-au angajat să reducă emisiunile de CO₂ în atmosferă cu, cel puțin, 40 % până în 2030.

Municipiul Ungheni este unul dintre cele 14 orașe din Republica Moldova care au aderat la Convenția Primarilor și dispune de un Plan de Acțiuni pentru Energie Durabilă 2014-2020 (PAED), reprezentând angajamentul asumat pentru reducerea emisiunilor de CO₂ prin implementarea unor măsuri și activități concrete la nivelul municipiului Ungheni. La această temă, Discutăm la această temă cu **primarul municipiului Ungheni, dl Alexandru AMBROS**.

CORESPONDENTUL: Ce reprezintă Planul de Acțiuni pentru Energie Durabilă al municipiului Ungheni?

Alexandru AMBROS: Planul de Acțiuni pentru Energie Durabilă (PAED) pentru Ungheni prevede reducerea emisiunilor de CO₂ pe teritoriul municipiului Ungheni cu mai mult de 20% până în 2020.

PAED a fost adoptat prin decizia Consiliului orașenesc Ungheni și reprezintă o parte integrantă a Strategiei de dezvoltare socioeconomică a orașului cu acțiuni de reducere a impactului asupra mediului și creșterea calității serviciilor publice de utilități prestate cetățenilor.

Mai concret, PAED-ul include o serie de măsuri pe termen scurt și mediu care vizează creșterea eficienței energetice a clădirilor publice, utilizarea rațională a energiei în locuințele și clădirile din sectorul terțiar, precum și sustenabilitatea sistemului de transport urban, modernizarea sistemului de iluminat public, producerea unei părți importante a energiei necesare pe plan local din surse regenerabile. PAED-ul pentru municipiul Ungheni prevede domenii de acțiuni precum sunt transportul, clădiri/echipamente/installații/industrii, încălzirea/răcirea urbană locală, planificarea teritoriului, managementul deșeurilor și mediul ambiant, incluzând peste 30 de măsuri-cheie în valoare de circa 84 milioane de euro.

COR.: Ați implementat deja careva proiecte cu finanțare din programele Convenției primarilor?

A.A.: Au fost atrase fonduri externe pentru implementarea măsurilor prevăzute de PAED privind utilizarea energiei renovabile în grădinițe, conservarea energiei termice în școli și grădinițe, modernizarea iluminatului public. Referitor la programele de finanțare des-



chise pentru semnarea Convenției primarilor, municipiul Ungheni a obținut finanțare de la Uniunea Europeană prin intermediul programului „Convenția Primarilor – proiecte demonstrative din Parteneriatul Estic”.

În calitate de beneficiar, primăria municipiului Ungheni implementează Proiectul „Energii regenerabile și eficiența energetică pentru clădirile publice”, care prevede o acțiune locală concretă privind reabilitarea grădiniței nr.11 „Licurici” din orașul Ungheni. Până la finele anului 2017, este prevăzută termoizolarea integrală a grădiniței cu materiale de înaltă calitate, construirea unei geotermale și instalarea panourilor solare, care vor permite o economie semnificativă la întreținerea acestei instituții și reducerea emisiunilor de gaze cu efect de seră (CO₂) până la 100%. Proiectul va îmbunătăți condițiile de cazare și educare a peste 370 de copii și 56 de angajați din grădinița „Licurici”.

COR.: Pornind de la experiența acumulată de D-voastră, cum pot adera la Convenție și alte orașe? Ce avantaje oferă semnarea Convenției primarilor?

A.A.: Modalitatea de aderare la

Convenția primarilor privind clima și energia este una foarte simplă. Ea include 3 pași concreți pe care trebuie să-i întreprindă primarii, odată ce au decis să facă parte din această inițiativă: semnarea Convenției primarilor (decizia oficială de aderare, crearea la nivel local a structurilor administrative adecvate, elaborarea unui inventar de referință al emisiunilor, a unei evaluări a vulnerabilității și a riscurilor, precum și a unui plan de acțiuni); transmiterea Planului de acțiuni privind energia durabilă și clima la Centrul Comun de Cercetare al Convenției Primarilor (în maximum 2 ani de la decizia oficială de aderare la Convenție); transmiterea regulată a rapoartelor de monitorizare. Acești pași se regăsesc pe site-ul oficial al Convenției primarilor (http://www.conventiaprimarilor.eu/about/covenant-step-by-step_ro.html).

Convenția primarilor își propune, pe de o parte, să se implice și să sprijine primarii în angajamentele de atingere a obiectivelor UE în materie de climă și energie. Ea acordă susținere tehnică și strategică pentru acele primării care au aderat la Convenție însă nu dispun de resursele necesare pentru elaborarea PAED-ului, oferind un schimb și transfer de experiență.

Pe de altă parte, semnarii Convenției pot beneficia de oportunități de finanțare pentru realizarea măsurilor și activităților prevăzute în planurile proprii de acțiuni. Această inițiativă lansată de UE unește autoritățile locale și regionale pentru creșterea eficienței energetice și utilizarea surselor de energie regenerabilă în teritoriile lor, contribuind, astfel, la o creștere economică ecologică și o mai bună calitate a vieții.

Interviu realizat de
Ion AXENTI

Pelinia din raionul Drochia, cel mai mare sat din nordul Republicii Moldova, cu o populație de peste 7 mii de locuitori, traversează ca oricare altă localitate perioade complicate de transformări sociale și de adaptare la timpurile noi cu multiplele probleme pe calea dezvoltării și viitorului său. Una dintre aceste probleme, ca peste

tru o dezvoltare durabilă a localităților de baștină. Acest proiect este parte componentă a unei intervenții multianuale a Agenției Elvețiene pentru Dezvoltare și Cooperare (SDC) în dome-

loacelor financiare conform legislației în vigoare. Comunicarea cu băștinașii se face la direct și prin rețelele de socializare.

Paralel, primăria se consultă cu cetățenii privind obiectivele prioritare pentru dezvoltarea durabilă a satului. Majoritatea consătenilor au menționat că este importantă amenajarea unei zone de odihnă și agrement pentru tineri și maturi și a unui teren de joacă pentru copii. Această problemă a fost selectată ca fiind prioritară pentru sat și de către băștinașii

Petru” și „Burciu Nadejda”, ambele specializate în procurarea tehnicii agricole pentru creșterea copacilor de nuci, „Svarișciuc Natalia” (procurarea tehnicii pentru prelucrarea terenurilor agricole, fabricarea peleților), „Frecăuțanu Dumitru” (creșterea copacilor de nuci); Îl „Băbălău Lidia” și „Băbălău Nicolai”, proprietari ai unui magazin industrial și ai unui magazin mixt. A fost, de asemenea, deschis și un cabinet fizioterapeutic și farmacie, foarte necesare consătenilor noștri. Ca rezultat, au fost create circa 20 locuri noi de muncă, fiind suplimentat și bugetul local, ceea ce ne permite să soluționăm mai lesne problemele sociale ale satului.

Sunt exemple relevante și pentru alți băștinași de-ai noștri de a reveni acasă, căci pentru ei sunt create facilități din partea statului și pot lansa afaceri în ramurile agroindustriale, la noi poate fi dezvoltată agricultura ecologică, produsele căreia sunt cotate pe piața europeană. O spun singuri consătenii noștri aflați în diverse țări ale Uniunii Europene”, afirmă cu o doză avansată de optimism primarul.

„Sper ca pe viitor să aprofundăm pe multiple planuri conlucrarea noastră cu pelinienii de pretutindeni, continuă dumnealui. Să contribuim împreună la dezvoltarea localității prin lansarea noilor afaceri, crearea noilor locuri de muncă pentru consăteni și prin aceasta să renovăm și să asigurăm o dezvoltare durabilă a satului Pelinia, viitorul lui ca o moștenire pentru generațiile care vin”.

Vlad IONAȘCU



tot, este cea a migranților. În fiecare a treia familie, unul sau ambii părinți sunt plecați peste hotare. Cei mai mulți pelinieni sunt plecați în căutare de lucru mai bine plătit în Rusia, Italia, Germania, Anglia, România etc. În asemenea situații și autorităților publice locale le vine mai greu să gestioneze treburile comunității, mai ales a unei localități mari cum este Pelinia.

De cum a devenit primarul satului, dl Titus Sărățeanu, și-a orientat activitatea, în primul rând, spre elaborarea și implementarea proiectelor, care, în opinia sa, este cea mai sigură cale de renovare și modernizare a satului, după cum sunt cerințele zilei de azi. Și căutările sale l-au adus la Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare în Moldova, care a lansat Proiectul „Integrarea Migrației în Dezvoltarea Locală” (denumirea prescurtată – „Migrație și dezvoltare locală” (MiDL), ce presupune abilitarea și mobilizarea migranților pen-

niul migrației și dezvoltării (M&D).

„Un proiect de anvergură, pe măsura satului nostru, avem mulți băștinași plecați peste hotare care pot să ne susțină în dezvoltarea locală durabilă a satului natal”, conchide primarul și pregătește setul de documente pentru aplicație la proiectul respectiv. Ca rezultat, satul Pelinia este selectat printre alte 25 de localități din republică ca parte a proiectului.

Problema a fost discutată în cadrul ședinței consiliului local la care a fost luată s-a luat decizia de a fi creată Asociația Obștească „Băștinașii din Pelinia”. A fost o conlucrare bună a reprezentanților primăriei cu locuitorii satului, în asociație fiind înregistrați peste 500 de băștinașii plecați peste hotare cu toate datele lor de contact. Au urmat discuții cu migranții privind posibilitățile lor de a susține satul de baștină, modalitățile și formele de alocare a mij-

care muncesc sau locuiesc peste hotare. Obiectivele în cadrul acestui proiect de renovare a parcului constituie: instalarea unui teren de joacă pentru copii, echipament sportiv pentru tineri și maturi, o rețea de WI-FI și camere video pentru a fi transmise online toate activitățile desfășurate în parc.

Băștinașii migranți din Pelinia se implică activ în soluționarea problemelor din comunitate, contribuind atât financiar cât și prin organizarea diferitelor evenimente în localitate. Băștinașii, care sunt specialiști în diverse domenii, vin cu recomandări și idei utile pentru localitate.

„Un aspect al conlucrării cu migranții noștri, spune primarul Titus Sărățeanu, îl constituie consultările și propunerile de revenire a lor la baștină. Nu sunt ușoare aceste discuții, dar totuși avem și unele rezultate. În ultimii ani au fost înființate mai multe gospodării țărănești: „Talpa

Crearea serviciului de taxi social

Primul taxi social din Moldova circulă zilnic pe străzile orașului Edineț. El este destinat persoanelor cu dizabilități și deficiențe locomotorii din



orașul Edineț, satele Alexandreni și Gordineștii Noi. Beneficiarii apelează la taxiul social când vor să ajungă la instituțiile publice pentru anumite servicii și chiar la magazine.

Inițiativa a fost lansată de primăria orașului și toate cheltuielile sunt acoperite din bugetul local.

Implementarea taxiului social la Edineț a făcut ca mai multe persoane pensionare și cu probleme locomotorii să simtă impactul acestei inițiative. Taxiul social poate fi accesat de orice bătrân sau invalid nu mai des de o dată la trei zile. Astfel, zilnic sunt deservite 10 - 12 persoane. Oamenii sunt destul de înțelegători, adresându-se din timp pentru acest serviciu la anticamera primăriei.

Cheltuielile pentru taxiul social sunt de până la 200 mii lei pe an, iar impactul este mult mai mare, deoarece beneficiarii vulnerabili sunt deserviți la cel mai înalt nivel, șoferul însoțindu-i până la destinație, instituțiile prioritare fiind spitalul, policlinica, cadastrul, primăria, Consiliul raional și diverse magazinele.

Termoenergie pe bază de biomasă la Filipeni



Perioada de iarnă a devenit mai caldă pentru cei 50 de copii de la grădinița „Andrieș”

din satul Filipeni, raionul Leova, instituția fiind conectată la încălzirea pe bază de biomasă. Inovația sporește confortul termic al copiilor și educatorilor, oferă siguranță și împiedică poluarea mediului ambiant.

Ca rezultat, numărul copiilor bolnavi de afecțiunile respiratorii s-a redus în perioada rece a anului cu peste 10 la sută, iar anual bugetul local economisește aproximativ 30% din cheltuielile pentru energia consumată. Proiectul de eficiență energetică, în sumă de 515 mii lei, a fost implementat

cu suportul Guvernului României și al administrației publice locale. Anterior, la această grădiniță a fost reparat acoperișul, schimbate ușile și ferestrele.

După cum ne informează primarul de Filipeni, dl Vasile Grosu, ca rezultat al implementării acestui proiect a fost creată o instituție publică modernă, cu apă caldă și grup sanitar în interior, care corespunde normelor și standardelor în domeniul învățământului. Sunt trasate planuri de a fi instalate termocentrale pe bază de biomasă și la alte instituții publice din sat.

Iluminare ecologică

În orașul Căușeni a sporit eficiența energetică, fiind reduse cheltuielile locale, după ce corpurile de iluminat de tip vechi de pe strada centrală a orașului și unele străzi adiacente au fost înlocuite cu 170 de becuri LED. Astfel, a crescut gradul de siguranță al cetățenilor pe timp de noapte, s-au redus accidentele, iar orașul a devenit mai atractiv. Beneficiarii direcți ai celor 10 km de drum iluminat sunt patru mii de locuitori ce locuiesc pe aceste străzi și 70 de agenți economici.

Proiectul de eficiență energetică din orașul Căușeni, cu un buget de 1,6 milioane de lei, a fost finanțat de Programul USAID și administrația publică locală.

„Reabilitarea și extinderea iluminatului stradal în orașul Căușeni cu becuri LED dau o economie de până la 60% pentru consumul de energie electrică în comparație cu lămpile obișnuite, spune primarul de Căușeni, Grigore Repeșciuc. Mai mult decât atât, corpurile LED folosesc diode emițătoare de lumină care nu au efect negativ asupra mediului. Ele pot fi utilizate pe o perioadă de până la 20-24 ani, ceea



ce înseamnă iarăși economii în bugetul local. Aș mai adăuga că corpurile LED posedă un contrast de lumină ce asigură o vizibilitate bună, un avantaj este și lipsa pulsațiilor de frecvență, ceea ce nu influențează negativ vederea umană.

A sporit gradul de acoperire a orașului cu iluminat stradal, precum și atractivitatea orașului din motiv că pe străzile centrale s-au instalat corpuri de iluminat de ultimă generație LED, eficiente energetic ce nu poluează mediul”, conchide edilul.

Prin această practică, autoritatea publică locală din orașul Căușeni a demonstrat eficiența sistemului de iluminat stradal LED care nu poluează mediul, deține o luminozitate sporită, nu necesită cheltuieli de întreținere și aduc o economie consistentă la bugetul public. Din aceste considerente, primăria Căușeni îndeamnă celelalte primării să renunțe la iluminatul stradal cu lămpi ce conțin gaze cu efect de seră, inclusiv cu becuri economice care se uzează repede. Prin promovarea surselor de energie ecologice, APL pot contribui atât la protecția mediului, sporirea eficienței energetice, cât și la schimbarea aspectului localităților.

Muzeul Satului - istoria rurală a neamului

Muzeul Satului din Chișinău deține un monument istoric și arhitectural deosebit, care a rezistat secolelor, sub ploaie, vânt și ninsoare. Este vorba de biserica medievală de lemn cu hramul „Adormirea Maicii Domnului” care își are rădăcinile într-un trecut îndepărtat. Biserica a fost ctitorită în 1642 de răzeșii din Hirișeni la mănăstirea Hârjauca. În 1821, mănăstirea și-a strămutat vatra, iar biserica a fost transferată pe teritoriul satului Hirișeni, astăzi raionul Telenești, unde a servit locuitorilor până în anul 1928. Atunci a fost construită o altă biserică, de piatră, cea de lemn servind ca paraclis de cimitir.

După ample lucrări de renovare, biserica a fost adusă din Hirișeni în incinta Muzeului Satului din Chișinău, ea fiind cea mai înaltă biserică de lemn din țară.

Pentru a o restaura, a fost nevoie de o muncă meticuloasă, înfăptuită de o echipă de restauratori cu mare experiență în domeniul dat. Lucrările s-au făcut în conformitate cu proiectul elaborat de arhitecții Eugen Băzgu și Sergiu Vornicov.

Arhitecții au fost foarte atenți la faptul ca aspectul bisericii să fie păstrat în conformitate cu cel inițial. Astfel, pe partea exterioară se pot vedea cu ochiul liber vechile bârne, păstrând plăcuțele cu numerele fixate pentru a se păstra ordinea lor la demontare și la montarea pe locul nou, iar acoperișul înalt ne duce imediat cu gândul la vechile biserici de lemn din Moldova medievală.

O altă biserică din lemn, amplasată pe teritoriul muzeului, este cea din satul Gârbova, Ocnița. De asemenea, aici se mai află o clopotniță, o troiță și o fântână, alte obiecte artizanale din comorile rurale străvehi.

Anul acesta, Muzeul Național de Etnografie și Istorie Naturală din Chișinău, în parteneriat cu Ministerul Culturii, a organizat la Muzeul Satului, filiala sa, tradiționala sărbătoare din Săptămâna luminată „A treia zi de Paști la Muzeu”.

Directorul Muzeului Național de Etnografie și Istorie Naturală, Petru Vicol, a menționat că evenimentul se află la cea de-a XX-a ediție.

„Am decis să organizăm



această manifestare aici pentru a sărbători Învierea Domnului, precum și pentru a promova Muzeul Satului ca instituție, deoarece, până nu demult, acest teritoriu era cunoscut doar ca un loc de agrement. Vrem să avem un adevărat muzeu al satului, pentru că suntem singura țară din Europa care nu are un muzeu în aer liber”, a precizat Petru Vicol.

În cadrul evenimentului, a fost lansat Ghidul Muzeului Satului, alcătuit de colaboratorul Mihail Ursu. Tot aici a fost vernisată o expoziție cu vânzare de produse pascale tradiționale (cozonac, pască, colaci etc.), ouă încondeiate, lucrări ale meșterilor populari, confecționate din lăzile, fibre vegetale și ceramică.

Sărbătoarea a culminat cu un program de cântece bisericești pascale și creații folclorice, care au fost prezentate de Corul Seminarului Liceal de Teologie Ortodoxă din Chișinău, alte coruri parohiale din capitală și din alte localități ale republicii.

Notă. Muzeul Satului a fost inaugurat în 1995, având drept scop reconstituirea satului basarabean din sec. XVI-II-XIX. Complexul muzeal urmează să se întindă pe o suprafață de 175 ha și să cuprindă șase zone etnografice cu diverse monumente din istoria satului moldovenesc: mori de vânt, mori de apă, biserici de lemn, case de locuit, anexe gospodărești, troițe, un han, o crâșmă etc.

Romina COJOCARI

Abonarea 2017

Continuă abonarea pentru anul 2017 la revista științifico-metodică trimestrială „ADMINISTRAREA PUBLICĂ” și la ziarul „FUNCȚIONARUL PUBLIC,” publicații ale Academiei de Administrare Publică.

Revista „Administrarea Publică” apare trimestrial.

Costul unui abonament:

3 luni - 42 lei; 6 luni - 84 lei.

Indice poștal: 76957

Ziarul „Funcționarul public” apare de 2 ori pe lună.

Costul unui abonament:

3 luni - 37 lei 80 bani; 6 luni - 75 lei 60 bani.

Indice poștal: 67919

ECHIPA REDACȚIONALĂ:

Mihai MANEA - șef Secție

Ion AXENTI - secretar responsabil

Luminița BOICIUC - redactor, designer

Sergiu VLĂDICĂ - redactor

A DRESA ANOASTRĂ:

Mun. Chișinău, str. Ialoveni, 100.

Ziarul apare de două ori pe lună.

Indice 67919.

Coli de tipar 1,5. Tiraj: 350.

Data la tipar 26.04.2017

E-mail: aap.editura@yahoo.com

CONTACTE:

Tel: 28-40-78



„Funcționarul Public” - supliment la revista „Administrarea Publică” -
publicație a Academiei de Administrare Publică